

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

ETI

ETIKA

Ispitna knjižica 2

DRŽAVNA MATURA ŠK. GOD. 2021./2022.

ETI.52.HR.R.K2.12

49221

Način ispravljanja pogrešaka na listu za čistopis:

(Matura)	državna matura	
↑	↑	↑
Precrtan pogrešan odgovor u zagradama	Točan odgovor	Skraćeni potpis

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadaci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ovaj dio ispita sastoji se od zadatka eseja. Esaj napišite slijedeći priloženu uputu i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Esaj obvezno napišite na list za čistopis u ovoj ispitnoj knjižici.

Pišite čitko. Esaj će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan. Ako pogriješite u pisanju eseja, na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način ispravljanja pogrešaka.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedeni tekst. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **Moralne dužnosti i dobar život**

Premda su naime filozofi mnoge važne i korisne teme u filozofiji obradili temeljito i iscrpno, čini se ipak da se najviše može primijeniti ono što su iznijeli i predali o moralnim dužnostima. Nijedno naime životno razdoblje ne može biti lišeno moralne dužnosti, ni u javnosti ni u privatnosti, niti na poslu niti u domu, bilo da nešto obavljaš sam ili pak radiš nešto zajedno s drugim; sve što je u životu moralno ispravno počiva u izvršavanju dužnosti, a sve što je moralno pogrešno u njihovu zanemarivanju. Pitanje dužnosti, dakako, zajedničko je svim filozofima (...) No, postoje neke discipline u kojima su granice dobra i zla postavljene tako da se iskrivljuje pravilno poimanje moralne dužnosti. Jer, onaj tko najviše dobro određuje tako da nema nikakvu vezu s vrlinom, te ga procjenjuje ne po moralnosti nego po vlastitoj koristi, taj nikad ne bi mogao cijeniti ni prijateljstvo, ni pravednost, ni plemenitost, ako bi htio biti dosljedan sam sebi i nikad ne biti svladan dobrotom vlastite prirode. Pače, takav zacijselo ne može biti ni jak, ako sudi da je najveće zlo bol, niti umjeren, ako drži da je najviše dobro naslada. (...) Ako bi dakle takve discipline htjele biti dosljedne, o dužnostima ne bi mogle reći ništa, a čvrste, postojane i s prirodom povezane propise mogu postaviti samo oni koji kažu da moralnoj ispravnosti treba težiti zbog nje same, ili također oni koji kažu da joj treba težiti zbog samoga sebe. (...) Promišljanje prilikom donošenja odluka je, kako se (...) čini trodijelno. Ljudi naime razmatraju je li to što je predmet njihova promišljanja moralno ispravno ili sramotno za učiniti; u tom razmatranju duša je često podijeljena pa donosi međusobno protivne zaključke. Tad pak preispituju ili vijećaju o tome donosi li to korist ili ne, s obzirom na isplativost i pogodnost za život, s obzirom na novčana sredstva i bogatstvo, imetak, moć sve ono čim bi mogli pomoći sebi i svojim; takvo se promišljanje u cijelosti svodi na pitanje isplativosti. Treća vrsta razmatranja jest ona kad se čini da se ono što je moralno ispravno sukobljuje s onim što izgleda korisno. Kad se naime čini da korisnost vuče na jednu stranu, a moralnost poziva na drugu, događa se da se duh u promišljanju dijeli i unosi tako nesigurnost u mišljenje.

U ovakvoj podjeli dvije su stvari zanemarene (...) Naime, obično se ne razmatra samo to je li nešto moralno ispravno ili pogrešno, nego i to koji je od dva moralno ispravna smjera moralno ispravniji od drugoga, kao i to koji je od dva isplativa smjera isplativiji od drugoga.

(...) Sva slava vrline zasniva se na djelovanju (...) prva zadaća pravednosti jest da nitko nikomu ne škodi, osim ako nije pogođen nepravdom, zatim da se onim što je zajednička svojina služi za zajedničko dobro, a onim što je privatna svojina za vlastito.

S druge pak strane, postoje dvije vrste nepravdnosti: jedna je svojstvo onih ljudi koji nepravdu nanose, a druga je svojstvo ljudi koji, iako mogu, ne sprečavaju nanošenje nepravde onima koji je trpe. Jer tko nepravdno nasrne na drugoga, potaknut gnjevom ili nekom drugom pomutnjom, on

izgleda kao da ruku diže na bližnjega; tko ne brani i ne sprečava, ako može, nepravdu, snosi krivnju kao da je ostavio roditelje, prijatelje ili domovinu (...) Ljudi najvećim dijelom naginju nanošenju nepravde da bi se domogli onoga što žele; u tom poremećaju najviše je zastupljena pohlepa.

Marko Tulije Ciceron, *O dužnostima*

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: „motivi u odlučivanju”, „moralno ispravno i neispravno”, „moralne dužnosti”, „osobna korist” i „pravedno i nepravedno”.

1. Koji su motivi i na koji su način prema Ciceronu motivi prisutni u odlučivanju o tome što činiti?
2. Objasnite autorovo razumijevanje odnosa između vrline pravednosti i poroka nepravednosti.
3. Koju vrstu normativne etike (u tekstu: *discipline*) i s kojom argumentacijom Ciceron kritizira, a koju zagovara?

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. nepravednoga djelovanja iz pohlepe
2. propuštanja da se reagira na nepravdu nanесenu drugima.

Prazna Stranica

Prazna stranica

Prazna stranica